

ECOLOGIA

EL VOLTOR COMÚ (*GYPS FULVUS*). SITUACIÓ DE L'ESPÈCIE A LA PROVÍNCIA DE CASTELLÓ (I)

Els voltors són ocells rapinyaires diurns de mida gran, que pertanyen a l'ordre dels accipitriformes (*Accipitriformes*), de la família dels accipítrids. A la nostra àrea d'influència hi ha quatre espècies de voltors que corresponen a quatre gèneres diferents: el trençalòs (*Gypaetus barbatus*), l'aufrany (*Neophron pernopterus*) el volor comú (*Gyps fulvus*) i el volor negre (*Aegypius monachus*).

El volor comú és un ocell necròfag o carronyaire, de gran superfície alar que remonta els corrents tèrmics en sentit ascendent i vola planant, dibuixant cercles, en recerca d'aliment.

La població de volor comú més important del País Valencià es troba localitzada a la província de Castelló.

Descripció de l'espècie

El volor comú (*Gyps fulvus*), és un rapinyaire gran, d'ales llargues i amples i la cua curta i arrodonida. Ateny una envergadura de 243 a 270 cm. És característica la majestuositat del seu vol a vela, en què s'aprecia l'aspecte escabellat de l'estrem de les ales i el coll llarg i sense plomes.

Els adults –tant els mascles com les femelles– presenten una alçària, si fa no fa, de 95 a 105 cm. i un pes entre els 6,5 i els 8,2 quilògrams.

El llom és de color terrós clar i el cap i el coll estan coberts d'un plomatge blanc. El collaret i la gorgera de la base del coll també són blanques. Les parts inferiors del cos són d'un color terrós-vermell i rossenc.

El volor jove té un color més fosc i vermell que l'adult, i el collar de plomes que envolta la gorgera és d'un color terrós.

Les urpes del volor són tosqueres, curtes i amb dits molt amples, que acaben en unes ungles romes. Aquesta forma de les urpes ja ens ajuda a imaginar com i de què s'alimenta aquesta espècie. En efecte, el volor fa servir les urpes solament per a subjectar la carronya, mentre que amb el poderós bec encorbat, estripa la pell de la presa per tal d'accedir a l'interior del cadàver.

El sentit de la vista i la vida de relació del volor

El volor gaudeix d'una agudesesa visual excepcional. Aquest fet li permet localitzar la carronya mitjançant el sentit de la vista i no pas per l'olfacció –com molta gent ho creu, equivocadament– ja que l'olfacte és un sentit força atrofiat en aquesta espècie.

Una prova que ens demostra la gran agudesesa visual d'aquesta espècie és el fet que el volor és capaç de veure a un animal mort que es troba a més de 5 quilòmetres de distància, sempre que no hi haja cap obstacle al davant. A més a més, el volor és capaç de detectar la presència d'un altre volor que està volant a 10 o 12 quilòmetres de distància.

No obstant això, el fet més normal és que el volor

trobe l'aliment, mitjançant signes indirectes, com ara la presència de corbs, garses, aufranys, milans, etc., que els indiquen els llocs on hi ha carronya.

Habitat i reproducció

El volor comú és un rapinyaire gregari, que sol viure formant colònies de nombrosos individus, tot i que hi ha

Exemplar adult recuperat al centre de Reuperació de la Font del Vidre a la Pobra de Benifassà (Baix Maestrat)

GER

ECOLOGIA

parelles que es reproduïxen en solitari.

Viu a serres abruptes i escarpades, al voltant de zones obertes i d'àrees boscoses. S'instal·la a les zones rocoses de les serres, a prop d'àrees en què predomina l'activitat ramadera (granges de porcs, escombraries) i l'activitat cinegètica (reserves i refugis de caça major, etc.) Es a dir, llocs on abunda l'aliment i la carronya.

Nia en repeus i en coves de penya-segats, preferentment calcaris i assolellats a altituds superiors als 800 m. per s.n.m. i, fins i tot se'n aprofita dels nius que deixen d'altres rapinyaires, com l'àliga reial. El niu està construït de branques i troncs d'arbres i el sòl es troba entapissat amb herbes i fulles de pi.

La posta consta d'un únic ou i té lloc cap al gener. Després d'un període d'incubació, si fa no fa, de 59 dies naix el pollet. Les cries són nidòfiles, i el desenvolupament del pollet és molt lent.

Des del moment del naixement, el pollet roman en el niu durant un període de 120 dies. Un poc després, comença el període d'ensenyament, —que té una durada de dos mesos— mitjançant el qual, els pares instrueixen el jove voltor en la recerca d'aliment.

Quan arriben els mesos d'agost i setembre, els joves de l'any i els individus immaturs o no reproductors abandonen el niu, tot iniciant moviments erràtics o de dispersió, al voltant de la zona de cria. Aquests viatges iniciàtics es perllongaran fins a arribar a l'edat de quatre anys, moment en què el voltor esdevé madur per anar a cercar parella i reproduir-se.

A hores d'ara, l'**èxit reproductor** de l'espècie (nombre de pollets que arriben a volar/nombre de parelles reproductores per any) a la província de Castelló és del 0,86 pollets/parelles/any.

Distribució i evolució de l'espècie: el cas de Castelló

Al nostre país, la població de voltor comú es distribueix, fonamentalment, a l'entorn de l'àrea nord-occidental de la província de Castelló —que comprèn una bona part de les comarques dels Ports, el Baix Maestrat i l'Alt Maestrat— en què hi ha localitzades 13 colònies.

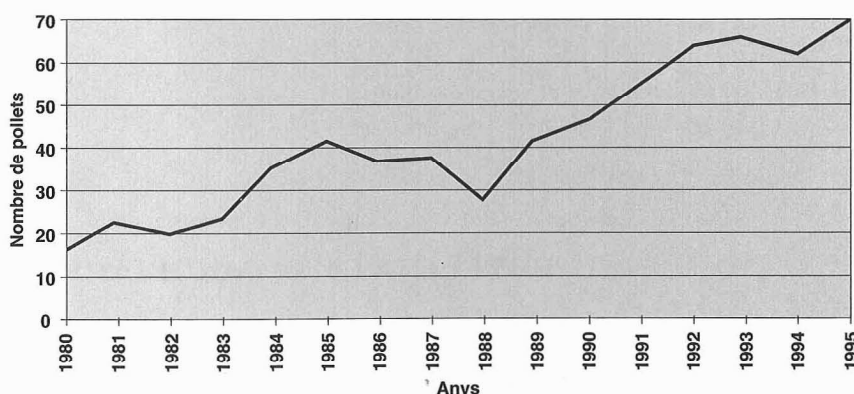
També hi ha una colònia localitzada a l'àrea centre-occidental de la província de València (Plana d'Utiel), mentre que a Alacant no se'n cita cap, de colònia.

A la dècada dels anys 50, la població de voltors va patir una regressió força important a casa nostra, com a conseqüència de la disminució de l'activitat ramadera, l'èxode rural i l'ús indiscriminat de substàncies metzinoses al camp. Durant aquest període, van desaparèixer gairebé totes les colònies de voltors que hi havia al País Valencià, tret d'una colònia formada de tres parelles, que va sobreviure al nord de la província de Castelló.

D'alguns anys ençà, però, sobretot a partir de l'any 1980, el nombre de parelles nidificadores ha experimentat un augment notable, com a resultat de les següents circumstàncies:

- Proliferació de granges de cria intensiva de porcs.
- Estabilització de la ramaderia semiestabulada.
- Increment de la població d'animals salvatges, com ara la cabra salvatge (*Capra pyrenaica hispanica*).

Nombre de pollets de voltor comú nascuts a la província de Castelló (1980-1995)

— Canvi d'actitud de l'home enfront de l'espècie. Pel que fa a això, el voltor ha anat perdent la consideració tradicional d'animal danyós, per convertir-se en una espècie que ens cal protegir.

Amb tot, la situació actual del voltor comú (*Gyps fulvus*) a la província de Castelló és força esperançadora, si tenim en compte la productivitat de l'espècie (0,86) i el nombre de parelles reproductores localitzades (entre 65 i 70). Amb aquestes dades es pot afirmar que, a hores d'ara, la reserva més important d'aquesta espècie al País Valencià es troba situada a la nostra província.

No obstant això, encara hi ha problemes greus que entremenquen l'estabilitat de l'espècie.

Josep Bort i Cubero
(GER)